

Executive Summary

BFL has been categorized as a Category B project, as the potential adverse environmental and social impacts on population within the Protected Areas or those living around who depend on the PA for their livelihoods or environmentally important areas are site-specific, reversible and can be readily mitigated. Therefore, to ensure that all BFL funded projects and programs are environmentally and socially sustainable as well as in line with BFL's policies and guidelines, an Environmental and Social Management Plan (ESMP) involving stakeholder participation and timely public disclosure is required.

An Environmental and Social Management Plan (ESMP) for Jomotsangkha Wildlife Sanctuary, describes mitigation measures/good practices at activity level which are required as per the screening protocol. All the screened activities which has potential risks to environment and social management have to prepare ESMP which include environment management and mitigation plans during pre-activity, activity implementation and closing phases. Hence, it contains description of the detailed actions including communities, roles, communication and reporting and monitoring processes required as part of the implementation. In order to ensure that the issues of all stakeholders are taken into account, it includes a stakeholder engagement plan. The plan includes identification of stakeholders, method of engagement, timing and logistics. It is a requirement for all parks and biological corridors to keep record, reporting, review, auditing and update ESMP yearly as per the planned activities.

The activities that required ESMPs for the year 2024 under Jomotsangkha Wildlife Sanctuary are:

1. Construction of Waste disposal infrastructure
2. Restoration to enhance quality and resilience of lowland grasslands
3. Ecotourism Site Development

བོད་ལྗང་བཅུད་དོན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིའི་ཆོ་སྲོག་མ་དདུལ་འདི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལས་འགུལ་གྱི་དབྱེ་ཁག་ ཁ་པ་(Category B) རང་ལུ་ཚུད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་འགུལ་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྤྱད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ནང་སྤྱད་མེད་མི་མེད་དང་ ཡང་ན་ སྤྱད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ཏེ་འཆོ་བ་སྤྱད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ལུ་བརྟེན་སྤྱད་མེད་མི་མེད་ ཡང་ན་ གཤམ་ཅན་གྱི་མཐའ་སྐོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་གཞོན་པ་འབྱུང་ནི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ད་ གཤམ་སྤྱད་གཞོན་པ་འབྱུང་པ་ཅེན་ གཞོན་ཉེན་ཚུ་དམིགས་གསལ་ས་གནས་ནང་རྒྱུང་མ་ཅིག་འབྱུང་ནི་དང་ གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་དང་ ཅ་མེད་ཡང་གཏང་ཚུགས་པ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིའི་ཆོ་སྲོག་མ་དདུལ་ཐོག་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་དང་ལས་ལྷན་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ མི་ཕྱེ་གཉིས་ལུ་ཡུན་བརྟན་གྱི་པན་པ་ཡོད་པ་བཟོ་བ་གི་མ་ཚད་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིའི་ཆོ་སྲོག་མ་དདུལ་གྱི་སྤྱད་བྱས་ལམ་སྟོན་དང་འབྲིལ་ཐབས་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་དགོ་པ་ད་ མི་དམངས་གྲོས་བསྟུན་དང་ དུས་དང་དུས་སྤྱི་མི་དམངས་ལུ་གསང་བ་བཤད་ནི་འདི་དགོ་པ་ཡིན།

རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ སྤྱི་ཁྲིའི་དང་སྲོག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་ནང་ལས་སྤྱད་ཚུ་འབད་བའི་སྐབས་ ཐབས་ལམ་དང་བཟང་སྤྱད་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབད་མི་ཡིན་པ་ད་ འདི་ཡང་ལས་སྤྱད་གདམ་སེལ་ལམ་ལུགས་དང་འབྲིལ་ཏེ་ཡིན། གདམ་སེལ་འབད་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱད་གི་ནང་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་ལུ་གཞོན་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱད་གི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟོ་དགོ། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤྱད་འགོ་མ་བཅུགས་པའི་ཏེ་མ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སྐབས་དང་མཇུག་བསྟུན་པ་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་འཛིན་སྐྱོང་དང་གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཅུགས་དགོ་པ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤྱད་མི་ཕྱེ་ལུ་འགན་བཅུད་སྤྱད་དང་སྟན་ལྷན་ལྷན་དེ་ལས་སྤྱད་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་འགུལ་བཤད་ཁ་གསལ་ཚུད་དགོ་པ་ཡིན། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལུ་ གཤམ་གཏོགས་འབད་དགོ་པའི་ཁ་གྲུབ་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཉོག་བཤད་ཚུ་ཚུད་དགོ་པའི་ཁར་ ཁ་གྲུབ་ཡོད་པའི་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་གཤམ་གཏོགས་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ཁ་གྲུབ་ཡོད་མི་ངོས་འཛིན་འབད་ནི་དང་གཤམ་གཏོགས་འབད་ནི་འཇུག་ལུགས་ དེ་ལས་གཤམ་གཏོགས་ཀྱི་དུས་ཚད་དང་བཅའ་སྟོན་ཚུ་ཚུད་དགོ་པ་ཡིན། སྤྱི་ཁྲིའི་དང་སྲོག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཡིན་ཚད་ཚུ་གི་མཆར་གཞི་ལས་སྤྱད་འབྲིལ་ཏེ་ དན་ཐོ་དང་སྟན་ལྷན་ལྷན་བསྐྱར་ཞིབ་ ཚིས་དབྱེད་འབད་ནི། དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ལོ་བསྟར་བཞིན་དུ་དུས་མཐུན་བཟོ་དགོ་པ་ཡིན།

རྩོམ་གཙང་ཁ་རི་དྲགས་སྤྱད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་དོན་ལུ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༥ རང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་དགོ་པ་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱད་ཚུ་ཡང་།

༡༥ རྩོམ་གཙང་ཁ་ མམ་ཤིང་ལུ་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མཐུན་པའི་ ལྷག་སྟོགས་བྱུག་ས་ བཟོ་སྟན་ འབད་ནི།

༢༥ ཁིར་ཁིར་རི་ལུ་ མཐའ་སའི་རྩ་ཐང་ཉམས་བཅོས་དང་ སྤྱད་ཚད་ཡར་དྲགས་གཏང་ནི་དང་།

༣༥ སྤྱད་ཆེན་ལུ་ སྤྱོ་གསེང་གི་ ས་ཁོང་ བཟོ་སྟན་གོང་འཕེལ་བཏང་ནི།